

Çocuğum Okula Hazır mı?

Değişen eğitim sistemiyle birlikte anne babaların sık sordukları soruların başında "Çocuğum okula hazır mı?" Çocuğum ilköğretime hazır mı? Çocuğum okula başlayacak mı? Çocuğum ilköğretime hazır mı?" soruları geliyor. Peki çocuğunuzun okula hazır olup olmadığını nasıl anlayabilirsiniz? İşte size uzmanından bilgiler...

Çocukların mutlu, dengeli, özgüveni yüksek, üretken bireyler olarak yetişmelerinde okul yaşantılarının etkisi çok önemlidir. Yapılan araştırmalar; okula başlamaya ve öğrenmeye hazır olan çocukların okul hayatında daha mutlu, uyumlu ve başarılı olduklarını göstermiştir.

Çocuğun okula hazır olması; fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarında yaşına uygun şekilde desteklenmesi ile yakından ilgilidir. Özellikle yaşamın ilk 5 yılında çocuğun güven ve sevgi duyduğu bir ev ortamında bulunması, merak ettiği şeyleri öğrenebilmesi için olanaklar sunulması gelişimini olumlu yönde destekler. Anne ve babalar çocukları için uygun bir öğrenme ortamı yaratmak, onları soru sormaya, öğrenmeye ve keşfetmeye teşvik etmek için pek çok şey yapabilirler. Çocuklarının okula uyum sağlamalarında ve başarılı olmalarında rol oynamak isteyen ana-babalar, işe çocuklarının özelliklerini iyi tanımak, okula başlayan çocuklarda ne gibi özelliklerin önemli olduğunu öğrenmekle başlayabilirler. Çocukların okul hayatında mutlu, başarılı ve uyumlu olmalarında önemli rol oynayan özellikler 5 temel alanda incelenebilir:

1) Fiziksel sağlık ve motor gelişim:

Bu alan çocuğun genel sağlık durumu ile ilgilidir. Ayrıca, ince-motor gelişim olarak adlandırılan baş ve işaret parmağının etkin kullanımı ile kaba-motor gelişim olarak adlandırılan yürüme, tırmanma, top oynama gibi beceriler bu alanda yer alırlar.

çocuklarda-motor-gelişim

Okula başlayan çocukların genel sağlık durumlarının iyi olması; akademik, sosyal ve duygusal gelişimlerini olumlu yönde etkiler. Çok sık hastalanan çocuklar, okula uyumda güçlük yaşayabilirler. Bu nedenle, okula başlayacak olan çocukların okula başlamadan önce genel bir sağlık kontrolünden geçmeleri yararlı olur.

Okula başlayan çocukların, yazı yazmayı öğrenmelerinde ince-motor gelişimin çok önemli bir rolü vardır. İnce-motor gelişimi yaşından beklenen düzeyin altında olan çocuklar; özellikle yazı yazarken, resim çizerken, makas kullanırken, takma, çıkartma, çekme, yapıştırma gibi aktivitelerin gerektirdiği oyunları oynarken zorluk çekebilir ve desteğe ihtiyaç duyabilirler. Bu nedenle; okula başlayan çocuklarda ince-motor gelişim düzeyinin değerlendirilmesi, gerekiyorsa bu alanı destekleyici yönde çalışmalar yapmak çok önemlidir.

Çocuğumuzun ince-motor gelişiminin yaşına uygun olup olmadığına nasıl karar verebiliriz?

Aşağıdaki listede, okula başlayan çocuklarda ince-motor gelişim açısından kazanmış olmaları gereken becerileri bulacaksınız.

İnce-Motor Gelişimi Okula Başlamaya Uygun Çocuklar:

Bağımsız giyinebilir ve soyunabilirler

Bağımsız temizliklerini yapabilirler

Dökmeden, çatal bıçak kullanarak yemeklerinin tamamını kendi başlarına yiyebilirler

İnsan resmini eksiksiz çizebilirler

İsimlerini yazabilirler

Bazı şekilleri ve harfleri kopyalayabilirler

Sayıları yazabilirler

Makasla bir şekli kesip çıkarabilirler

Düğme iliklebilir, fermuar çekebilirler

Yukarıda listelenen maddeleri yapmakta zorlanan çocukların, ince-motor gelişimleri yaşitlarından daha geri olabilir. Anne-babalar evde yapacakları bazı çalışmalarla çocuklarının ince-motor gelişimlerini destekleyebilirler. İşte size evde uygulamanız için birkaç öneri:

Çocuğunuza kendi işlerini kendi yapabilmesi için fırsat verin. Özellikle kendi başına giyinmesini ve soyunmasını, düğmelerini iliklemesini, fermuarını çekmesini, yemeğini çatal-bıçak kullanarak kendi başına yemesini, temizliğini kendisinin yapmasını destekleyin.

Kağıt ve makas kullanılan aktivitelere ağırlık verin. Örneğin çocuğunuzdan gazetede gördüğünüz bir ilanı ya da hoşuna giden bir resmi kesmesini isteyebilirsiniz. Piyasada bulunan kesme ve yapıştırma kitapların yararlanabilirsiniz. Değişik renkte kartonları kullanarak birlikte çeşitli şekiller (ev,okul,gemi,uçak,uzay yaratığı vb.) üretebilirsiniz. Bu tür çalışmaların çocuğun ince-motor gelişiminin yanı sıra dikkat süresini geliştirmeye ve yaratıcılığına da katkısı olacaktır.

Baş ve işaret parmağını kullanabileceği oyunlar yaratabilirsiniz. Örneğin çamaşır asmak için kullanılan renkli mandalları bir sepete doldurun. Daha sonra "en çok mandalı ipe takabilen kazansın" oyunu oynayın. Çocuğunuzun mandalları saymasını ve kimin daha çok mandal takabildiğini bulmasını isteyin. Bu oyunda da ince-motor gelişimin yanı sıra sayı kavramını desteklemiş olursunuz.

Piyasada bulunan çizgi çalışmalarını içeren kitapları kullanmanız yararlı olur. Her gün 10-15 dakika bu kitaplardan seçtiğiniz birkaç sayfayı birlikte tamamlayın. Bu tür çalışmalar; çocuğunuzun aynı zamanda başladığı bir işi bitirmesine de yardımcı olur.

Kaba Motor Gelişimi Okula Başlamaya Uygun Olan Çocuklar:

Dengeli bir biçimde yön değiştirerek koşabilirler

Yüksek bir yere tırmanıp atlayabilirler

Topu yerde zıplatabilirler

Topu ayakları ile sürebilirler

Tek elle topu ileri doğru atabilirler

Tek ayak üzerinde birkaç kez sıçrayabilirler

2 ve 3 tekerlekli bisiklete binebilirler

Bu maddelerde zorlanan çocuklar, sadece oyun becerisinde değil, sosyal becerilerde de yaşitlarından daha geride kalabilir ve sorunlar yaşayabilirler. Çocuğunuzun kaba-motor gelişimini destekleyebilmek için;

İp atlama, bisiklete binme, top oynama, kaydırağa tırmanma gibi oyunları oynayabilmesi için fırsatlar yaratın.

Akranları ile sık sık birlikte olmasını sağlayın.Basketbol,futbol,voleybol ,yakalamaca,köşekapmaca gibi oyunları birlikte oynayın. Hem sizinle birlikte vakit geçirmiş olur, hem de motor koordinasyonunu desteklemiş olursunuz.

2) Sosyal ve Duygusal gelişim

Sosyal ve duygusal gelişim, çocuğun okuldaki uyumunu, mutluluğunu, başarısını etkileyen önemli bir faktördür.

Sosyal ve Duygusal Gelişimi Okula Başlamaya Uygun Çocuklar

Ana-babaya aşırı bağımlı değildirler

Okula istekli gelirler

Arkadaşları ile yaşadıkları sorunlarla baş edebilirler

Empati kurabilirler

Akranları ile pozitif ilişki içerisindedirler

Sınıf içinde yalnız değildirler, oyun arkadaşı olarak tercih edilen çocuklardır

Arkadaşları tarafından kabul görürler

Sorumluluk alabilirler

Kendilerini uygun bir biçimde koruyabilirler

Kızgınlık, üzüntü gibi duygularını diğerlerine zarar vermeden ifade edebilirler

Sınıf içi tartışmalara katılabilir, fikirlerini aktarabilirler

Okuldaki kuralların ve sınırların farkındadırlar ve uyum gösterirler. Çocuğunuzun duygusal ve sosyal gelişimini desteklemek için:

Çocuğunuzu iyi tanıyın, güçlü ve zayıf yönlerini objektif olarak değerlendirmeye çalışın.

Beklentilerinizi çocuğunuzun özelliklerine göre belirleyin. Unutmayın; çocuğunuzdan yapabileceğinden daha fazla ya da az şeyler beklerseniz onun kendine olan güvenini kaybetmesine neden olabilirsiniz.

İyi yapabildiği şeyler konusunda ödüllendirin, yapamadığını fark ettiğiniz şeylerde yol gösterin, nasıl yapabileceğine birlikte karar verin, destek olun, yeniden denemesi için teşvik edin.

Yaşına uygun sorumluluklar verin, bu sorumlulukları yerine getirip getirmediğini takip edin. Sorumlulukları yerine getirmediğinde öncelikle bu sorumluluğun yaşına ve özelliklerine uygun olup olmadığından bir kez daha emin olun. Daha sonra beklentinizi açık bir şekilde ortaya koyun ve nasıl yapabileceğini birlikte tartışarak karar verin. Duygu ve düşüncelerini açıkça ifade edebilmesi için destekleyin, örnek olun.

dil-gelisimi3) Dil Gelişimi:

Dil gelişimi yaşına uygun olan çocuklar, okul hayatında daha başarılı olurlar. Ayrıca; dil gelişim düzeyi kadar, dilin özellikle akran ilişkilerinde ne kadar etkin kullanıldığı da önemli bir faktördür.

Dil Gelişimi Okula Başlamaya Uygun Olan Çocuklar:

Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve akıcı bir biçimde aktarabilirler.

Bir hikaye ya da masalı baştan sona anlatabilirler

Karşılıklı sohbet edebilirler

Benzer ve zıt kavramları kullanırlar

Soru sorarlar

Çocuğunuzun dil gelişimini desteklemek için;

Çocuğunuzla bol bol konuşmak için "henüz erken! Nasıl olsa beni anlamaz!" demeyin.

Onunla ne kadar erken konuşmaya başlarsanız, o kadar yararlı olur. Küçük bebekler için kendileri ile konuşan annelerinin sesini dinlemeleri, onu gözleri ile takip etmeleri, onun kendisi için konuşmasını beklemeleri kadar yararlı bir şey yoktur!

Çocuğunuzla "birlikte" kitap okuyun. Bunu bir alışkanlık haline getirin.

Televizyon izleme süresini mümkün olduğu kadar kısaltın. Televizyon izleyecekseniz, çocuğunuza uygun olan programı siz belirleyin ve mutlaka birlikte izleyin. . Çocuğunuzun saatler boyu televizyonun karşısında yalnız başına bırakmayın!! Dil gelişimi kadar sosyal gelişimini de olumsuz yönde etkilemiş olursunuz.

Sorular sorun, sorularına cevap verin

Hikaye anlatın, daha sonra anlattığınız hikaye ile ilgili soru sorun.

Onun size bir hikaye anlatmasını isteyin.

Bildiği bir masalın sonunu değiştirerek anlatın. Sonra sizde ondan bildiği bir hikayenin sonunu istediği gibi değiştirerek anlatmasını isteyin.

Onunla konuşurken benzer ve zıt kavramları , sayısal kavramları bol bol kullanın.Örneğin:

Babanın kırmızı kalın kitabının üstündeki gözlük, elindeki simidin yarısı, dolabın en alt çekmecesini, masanın yanındaki büyük kutunun içinde gibi.

4) Öğrenmeye Karşı Tutum:

Her bireyin öğrenmeye karşı olan tutumu, öğrenme merakı, öğrenme tarzı bir diğerinden farklıdır. Okula başlayan çocukların;

Öğrenmeye meraklı olmaları,

Yeni şeyler öğrenmekten keyif almaları,

Öğrendiklerini başkaları ile paylaşmaktan hoşlanmaları,
Çevrelerinde gördükleri şeyler ile ilgili sorular sormaları ve fikir yürütmeler,
Öğrenmek için çaba göstermeleri onların okula başlamaya hazır olduklarının önemli bir göstergesidir.

5) Bilişsel gelişim ve Dikkat Özellikleri

Bilişsel gelişim ve dikkat özellikleri çocuğun daha çok akademik başarısını etkileyen faktörlerdir. Bilişsel gelişim-gelişim gelişimi yaşına uygun olan çocuklar, öğrenmeye daha açık ve meraklıdır, okuldaki akademik çalışmalara daha kolay ve çabuk uyum gösterirler.

Bilişsel Gelişimi Okula Başlama Uygun Olan Çocuklar:

En az 1'den 20'ye kadar ezberleyebilirler

İstenen sayıdaki nesneyi verirler

Bir kümedeki nesnelere dokunarak sayarlar

Basit toplama ve çıkartma işlemleri yaparlar

Sırası karışık resimleri bir hikaye oluşturacak şekilde sıraya dizerler

Dün/bugün/yarın kavramlarını doğru kullanırlar.

Modele bakarak üçgen, daire kare çizerler

Bir resimde gördükleri en az 4 nesneyi hatırlarlar

Zıt ve benzer kavramları doğru ve yerinde kullanır

Bir hikayeyi başından sonuna dinler ve ilgili soruları cevaplayabilirler

Okula başlayan çocukların 1/5'inde öğrenme ve dikkat sorunları görülür. Öğrenme ve dikkat sorunları, zeka düzeyinden bağımsız olarak çocuğun okuldaki başarısını etkiler.

Zeka düzeyi normal veya yüksek olan çocuklarda da öğrenme ve dikkat sorunları görülebilir.

Öğrenme ve Dikkat Sorunu Olan Çocuklar:

Kapasitelerine göre düşük okul başarısı gösterirler dikkat-eksikliği

Arkadaş ilişkilerinde sorunlar yaşayabilirler:

Arkadaşları tarafından dışlanabilirler

Oyundaki kurallara uymada zorluk çekerler

Okuldaki kurallara uymada zorluk çekebilirler

Sürekli olarak eşyalarını unutabilir, kaybedebilirler

Ev ödevi gibi sorumlulukları yerine getirmede zorlanabilirler

İlgilerini çeken bir faaliyette (tv, bilgisayar gibi) dikkatlerini sürdürebilirken , akademik faaliyetlerde dikkatlerini sürdüremezler

Başladıkları işi bitiremezler

Dinleme becerileri zayıftır, bu nedenle öğretmenin verdiği yönergeleri takip edemezler

Diğer çocuklar kadar hızlı ve kolay öğrenemezler

Sağ/sol, yukarı/ aşağı gibi kavramları karıştırabilirler

Çocuklarda hangi özellikler, okula uyumda sorun yaşayabileceklerinin işareti olabilir?

Dikkat süresi çok kısa olan çocuklar,

Yaştlarından daha geç konuşmuş olan çocuklar,

Gelişimsel olarak yavaş gelişen çocuklar,

Akran ilişkilerinde sorun yaşayan ;arkadaşları tarafından dışlanan çocuklar,

Anne ve babaya aşırı bağımlı çocuklar,

Kurallara uyum sağlamada zorlanan çocuklar,

Sayı, renk, benzer ve zıt kavramlar gibi temel akademik becerileri kazanmakta zorlanan çocuklar,

İsteklerini ertelemekte zorlanan ve sınır konulduğunda öfke nöbetleri gösteren çocuklar.

Eğer anne-baba olarak çocuğunuzun okula başlaması konusunda ciddi kaygılarınız varsa veya okuldaki öğretmenleri size bu konudaki endişelerini aktarıysalar vakit geçirmeden

bir uzmana başvurarak çocuğunuzun okul olgunluğu açısından değerlendirilmesini istemeniz yararlı olur. Bu değerlendirme sonucunda çocuğunuzun okul olgunluğu açısından desteklenmesi gerektiği ortaya çıkabilir. Okula hazır olmadan okula başlayan çocukların okul hayatında başarısız olma riskinin yüksek olduğunu ve bu başarısızlığın onun ileriki yaşamını olumsuz yönde etkileyebileceğini unutmayın!
Çocuğunuzun okula hazır olup olmadığını, dikkat eksikliği, öğrenme güçlüğü problemlerinin tespiti ve terapisi için Fenomen Psikoloji'nin Uzman ocuk Psikoglarından yardım alabilirsiniz.

ALINTI